

CRNA GORA
AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28.09 2018. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/18-48
VEZA:	
EPA:	536 XXVI
SKRAĆENICA:	
PRILOG:	

Broj: 03-912/1-18
Podgorica, 27. 09. 2018. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

U skladu sa članom 193 Zakona o osiguranju („Sl.list CG” br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13 i 055/16) i sa članom 25 Statuta Agencije za nadzor osiguranja („Sl.list CG” br. 30/13), u prilogu akta dostavljamo Finansijski plan i Plan rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu, koji su usvojeni na 256. sjednici Savjeta Agencije za nadzor osiguranja održanoj 26. 09. 2018. godine.

Obavještavamo Vas da će predstavnici Agencije, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri povodom razmatranja priloženih planova biti predsjednik Savjeta Agencije i direktorica Agencije, gospođa Biljana Pantović.

S poštovanjem,

PREDŠJEDNIK SAVJETA
Biljana Pantović
Biljana Pantović

CRNA GORA
AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Broj: 00-912/1-18
Podgorica, 27. 09. 2018. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

U skladu sa članom 193. Zakona o osiguranju („Sl.list CG“ br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13 i 055/16) i sa članom 25 Statuta Agencije za nadzor osiguranja („Sl.list CG“ br. 30/13), u prilogu akta dostavljamo Finansijski plan i Plan rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu, koji su usvojeni na 256. sjednici Savjeta Agencije za nadzor osiguranja održanoj 26. 09. 2018. godine.

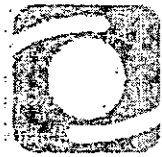
Obavještavam Vas da će predstavnici Agencije, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri povodom razmatranja priloženih planova biti predsjednik Savjeta Agencije i direktorica Agencije, gospođa Biljana Pantović.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK SAVJETA
Branke Vujić

81000 Podgorica, ul. Moskovska 17A M/C1
tel: +382 20 513 502; fax: +382 20 513 503; e-mail: agencija@ano.co.me
Žiro računi: Societe Generale Montenegro, 550-13131-72; NLB Montenegro banka
530-20445-79; Prva banka Crne Gore 535-000000007927-63

AGENCIJA ZA
NADZOR OSIGURANJA
CRNA GORA

FINANSIJSKI PLAN
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
CRNE GORE

ZA 2019. GODINU

Podgorica, septembar 2018. godine

Sadržaj:

1. Uvodne napomene.....	3
2. Osnovni podaci i nadležnosti Agencije.....	4
3. Polazne pozicije u planiranju.....	5
4. Angažovanje ljudskih i materijalnih resursa.....	7
5. Izvori finansiranja Agencije.....	8
6. Struktura prihoda.....	10
7. Struktura rashoda.....	12

1. Uvodne napomene

Finansijski plan Agencije za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: *Agencija*) sadrži pregled strukture planiranih prihoda i rashoda Agencije za 2019. godinu (u daljem tekstu: *Finansijski plan*).

Prihodi Agencije se ostvaruju u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Sl. list RCG", br. 78/06 od 22.12.2006, 19/07 od 02.04.2007, br. 45/12 od 17.08.2012, 06/13 od 31.01.2013. godine i 55/16 od 17.08.2016. godine) od naknada koje plaćaju društva za osiguranje i drugih naknada u skladu sa Odlukom o naknadama Agencije za nadzor osiguranja ("Sl. list Crne Gore", br. 26/15, od 26.05.2015. godine i br. 38/15, od 17.07.2015. godine).

Finansijski plan se zasniva na procjeni resursa neophodnih za poslovanje Agencije, koji omogućavaju efikasno izvršavanje zadataka, nadležnosti i poslova predviđenih Planom rada Agencije za 2019. godinu, utvrđenim djelokrugom rada Agencije kao i zakonskom i drugom primjenjivom regulativom. Pored navedenog, uticaj na Finansijski plan ima i rastući obim aktivnosti i povećani angažman u domenu evropskih integracija i primjene složene legislative Evropske unije koja se u kontinuitetu mijenja, što rezultira promjenama u okruženju i novim izazovima za cjelokupno tržište osiguranja. Posebno angažovanje resursa u ovom domenu je neohodno za ljudske resurse u sektoru osiguranja u cilju nadogradnje postojećih profesionalnih kapaciteta i tehničkih znanja.

Planiranje rashoda Agencije je izvršeno uz dosljedno poštovanje principa efikasnog i efektivnog korišćenja svih resursa Agencije.

Finansijski plan za 2019. godinu je usvojen na sjednici Savjeta Agencije za nadzor osiguranja, dana 26.09.2018.godine.

2. Osnovni podaci i nadležnosti Agencije

Pravni status, ciljevi i funkcije, Agencije, kao regulatornog organa za oblast osiguranja sa svojstvom pravnog lica, su uređeni Zakonom o osiguranju (u daljem tekstu: *Zakon*), koji je donijela Skupština Crne Gore 2006. godine. Osnivač Agencije je država Crna Gora. Agencija je samostalna u vršenju poslova iz svog djelokruga. Sjedište Agencije je u Podgorici, ul. Moskovska 17A, M/C1.

Poslove iz svog djelokruga Agencija vrši radi zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja, zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

U vršenju svojih nadležnosti Agencija primjenjuje sljedeća načela:

- ravnopravnost svih subjekata na tržištu osiguranja u Crnoj Gori;
- transparentnost u vršenju nadzora;
- efikasnost i efektivnost u poslovanju.

U okviru svojih nadležnosti Agencija izdaje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, reosiguranja i saosiguranja, posredovanja i zastupanja, banko-osiguranja i drugih poslova neposredno povezanih sa poslovima osiguranja, daje saglasnost na akte i radnje utvrđene Zakonom i podzakonskom regulativom, odlučuje o prigovorima i žalbama osiguranika i drugih korisnika osiguranja, saraduje sa drugim nadzornim organima u zemlji i inostranstvu, daje inicijative za uređivanje pitanja iz oblasti osiguranja, a takođe obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom. Postupci i nadležnosti za donošenje opštih i pojedinačnih akata utvrđene su Zakonom i Statutom Agencije.

3. Polazne pretpostavke u planiranju.

Kao polazna osnova za pojedinačno utvrđene pozicije u Finansijskom planu korišćene su projekcije prihoda za 2019. godinu i planirane obaveze i aktivnosti Agencije, koje su potrebne u cilju kvalitetnog postizanja ciljeva i izvršavanja osnovnih funkcija i povjerene uloge u finansijskom sistemu Države, u skladu sa Zakonom.

Planiranje je izvršeno na osnovu pretpostavki efikasnog i produktivnog izvršavanja svih zahtjeva, zadataka i funkcija Agencije, kao novih obaveza Agencije saglasno zahtjevima koji su u procesu pristupanja Crne Gore definisani od strane Evropske Unije. U domenu evropskih integracija, dodatne preuzete obaveze obuhvataju transponovanje *acquis-a* Evropske Unije za oblast osiguranja u zakonodavni okvir crnogorskog tržišta osiguranja.

Pored navedenog, planiranje je izvršeno u skladu sa novim obavezama i povećanim angažovanjem u cilju blagovremene pripreme za primjenu novog koncepta supervizije osiguranja na području Evropske Unije zasnovanog na rizicima - Solventnost II. U ovom domenu, planirane su obaveze za neophodno inteziviranje obuka i drugih vidova edukacije stručnih kadrova u Agenciji, u cilju nadogradnje postojećih profesionalnih kapaciteta i tehničkih znanja, a u skladu sa zahtjevima koji proizilaze iz nove izuzetno kompleksne regulative i supervizorske prakse u Evropskoj Uniji u oblasti osiguranja. Navedene aktivnosti su planirane u cilju obezbjeđivanja uslova za punu primjenu nove evropske regulative i standarda u sektoru osiguranja danom pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji.

Osnovni faktori i pretpostavke koji će opredjeljujuće uticati na rad Agencije u 2019. godini i koji su korišćeni kao osnova u finansijskom planiranju za narednu godinu obuhvataju posebno sljedeće:

- Intezivne aktivnosti na izvršavanju obaveza za usklađivanje postojećeg regulatornog okvira sa pravnom tekovinom Evropske Unije, posebno u domenu harmonizacije regulative u oblasti osiguranja sa relevantnim direktivama, imajući u vidu izuzetno kratak rok za transponovanje evropske regulative Solventnosti II u crnogorsko zakonodavstvo;

- rastuće odgovornosti i buduće obaveze Agencije kao nadzornog tijela koje proističu iz primjene EU zakonodavstva, koje su definisane od strane institucija Evropske unije u pogledu pripreme za primjenu izuzetno kompleksnih direktiva u oblasti osiguranja, kao i obavezujućih delegiranih akata, novih tehničkih standarda implementacije i smjernica supervizije;
- povećanje obima i složenosti aktivnosti Agencije u dijelu praćenja, analize i nadzora tržišta osiguranja, kao rezultat primjene značajnih izmjena regulative u Crnoj Gori u cilju daljeg usklađivanja sa evropskom regulativom i standardima u oblasti supervizije osiguranja;
- utvrđena potreba za inteziviranjem nadogradnje stručnih kapaciteta zaposlenih u Agenciji kroz organizovanje ekspertskih misija, obuka i drugih vidova stručne edukacije u oblasti pripreme za transponovanje i primjenu novog koncepta supervizije zasnovane na rizicima u skladu sa *acquis-om* Evropske Unije za oblast osiguranja;
- utvrđena potreba za unaprijeđenju tehničko - tehnološke infrastrukture informacionog sistema Agencije u skladu sa novim zahtjevima koncepta supervizije zasnovanog na rizicima (*Solventnost II*) u cilju stvaranja pretpostavki za razvoj novog informacionog sistema Agencije, u skladu sa zahtijevanim novim standardima u Evropskoj Uniji;
- intezivne aktivnosti na implementaciji projekata iz instrumenta IPA Assistance II 2014.-2020. koji treba da obezbijede ekspertsku pomoć u transponovanju EU *acquis* -a u pripremi novog Zakona o osiguranju i za razvoj specijalizovanog „Taylor-Made“ softvera za oblast prikupljanja i obrade podataka za potrebe supervizije osiguranja;
- dalje unaprijeđivanje saradnje sa supervizorima osiguranja, stručnim tijelima i asocijacijama, međunarodnim institucijama i organizacijama i institucijama finansijskog tržišta u Crnoj Gori;
- sprovođenje aktivnosti na obezbjeđivanju edukacije stručnih kadrova u Agenciji i uspostavljanju saradnje u cilju blagovremene pripreme za primjenu standarda i zahtjeva koje proizilaze iz budućeg članstva u evropskim tijelima, posebno EIOPA;

- aktivnosti usmjerene na kontinuirano unaprijeđivanje operativnih komponenti i tehničke platforme rada, u cilju unaprijeđivanja sistema upravljanja operativnim rizicima u Agenciji;
- sprovođenje organizovanih promotivnih i medijskih aktivnosti, dominantno usmjerenih na edukaciju postojećih i potencijalnih korisnika usluga osiguranja u Crnoj Gori u cilju veće zaštite interesa osiguranika i promocije benefita osiguranja.

4. Angažovanje ljudskih i materijalnih resursa

Nivo planiranih finansijskih sredstava za finansiranje ljudskih resursa i odnosnih aktivnosti u 2019. godini baziran je na postojećem broju zaposlenih. Planiranje je izvršeno sa ciljem izvršavanja obaveza i funkcija i kvalitetnog sprovođenja svih aktivnosti predviđenih Planom rada za 2019. godinu.

U tom kontekstu posebno je značajno obezbjeđivanje stručnog osposobljavanja zaposlenih kroz intenziviranje obuka i drugih vidova edukacije stručnih kadrova u Agenciji sa fokusom na oblasti transponovanja i primjene novog regulatornog okvira - Solventnost II i odnosnih obavezujućih tehničkih standarda i smjernica supervizije osiguranja. Navedene aktivnosti će biti usklađene i komplementarne sa implementacijom projekata koji se realizuju u saradnji sa Evropskom Unijom i koji se finansiraju iz pretpristupnih fondova IPA II.

5. Izvori finansiranja Agencije

Izvori finansiranja Agencije uređeni su članom 175 Zakona i to:

- sredstva koja izdvajaju društva za osiguranje u visini od 0,99% bruto premije iz prethodne godine, kao naknadu za vršenje nadzora;
- naknade za izdavanje dozvola, odobrenja, saglasnosti i ovlaštenja utvrđenih Zakonom, kao i posebna naknada koju društva za osiguranje plaćaju u slučajevima izrečenih mjera nadzora;
- naknade koje plaćaju društva za osiguranje u slučaju kada im je zbog nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju izrečena mjera nadzora.

Sredstva koja izdvajaju učesnici na tržištu osiguranja predstavljaju redovnu godišnju naknadu koju plaćaju osiguravajuća društva, djelovi stranih društava za osiguranje - afilijacije, društva za reosiguranje i društva za saosiguranje. Redovna godišnja naknada plaća se za vršenje nadzora nad poslovanjem učesnika na tržištu osiguranja.

Naknade za izdavanje dozvola, odobrenja, saglasnosti i ovlaštenja, kao i druge naknade plaćaju učesnici na tržištu osiguranja, uključujući osiguravajuća društva, djelove stranih društava za osiguranje - filijale, društva za reosiguranje i društva za saosiguranje, naročito prilikom sprovođenja sljedećih procedura:

- izdavanja dozvola za rad društvima za osiguranje, djelovima stranih društava za osiguranje-filijale, društvu za reosiguranje, društvu za saosiguranje, društvu za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju, društvu za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, agencijama za pružanje drugih usluga u osiguranju i posebno organizovanom dijelu privrednog društva za pružanje drugih usluga u osiguranju;
- davanja saglasnosti i odobrenja: na promjenu naziva i sjedišta društva za osiguranje; za sticanje i povećavanje kvalifikovanog učešća u društvu za osiguranje; na statut društva za osiguranje; za osnivanje organizacionih djelova društva za osiguranje; za statusne promjene (podjele, spajanja ili pripajanja); na imenovanje članova odbora direktora ili izvršnog direktora društva za osiguranje; fizičkom licu za dobijanje ovlaštenja za obavljanje

poslova posredovanja u osiguranju; fizičkom licu za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju; za prenos portfelja osiguranja; na izbor spoljnog revizora društva za osiguranje; za obavljanje aktuarskih poslova; na imenovanje ovlaštenog aktuaru i dr.;

- priprema i organizovanje polaganja stručnog ispita i sticanja zvanja ovlaštenog posrednika, odnosno zastupnika u osiguranju, kao i prilikom priznavanja zvanja ovlaštenog zastupnika, odnosno posrednika u osiguranju;
- pripreme i organizovanje obuke za polaganje i organizovanje polaganja stručnih ispita za sticanje zvanja ovlaštenog aktuaru i
- upisa u registre Agencije i izdavanja ostalih akata Agencije (mišljenja, izvoda iz registra, prepisa.

U skladu sa Zakonom, vrsta, visina, način obračuna i plaćanja naknada Agenciji su utvrđeni Odlukom o naknadama Agencije za nadzor osiguranja ("Sl. list Crne Gore", br. 26/15, od 26.05.2015. godine i br. 38/15, od 17.07.2015. godine).

6. Struktura prihoda

Prilikom planiranja prihoda u 2019. godini, u obzir su uzeti sljedeće analize i projekcije:

- Fakturisana bruto premija ostvarena na tržištu osiguranja u 2017. godini u iznosu od 81,7 mil.eura;
- Procjena fakturisane bruto premije za 2018. godinu. Procjena je izvršena na osnovu preliminarnih podataka o iznosu bruto fakturisane premije u periodu od prvih 6 mjeseci 2018. godine u iznosu od 41.269 mil.eura. Procjena iznosa premije zasniva se na preliminarnim podacima i na pretpostavci da će bruto fakturisana premija na tržištu osiguranja do kraja 2018. godine nastaviti trend kretanja iz perioda od prvih šest mjeseci 2018. godine, u odnosu na uporedni period 2017. godine, odnosno da će bruto fakturisana premija osiguranja na tržištu osiguranja za period od 12 mjeseci 2018. godine iznositi 84.389 mil. eura.

Na osnovu navedenih pretpostavki i prema metodologiji za obračun visine naknada Agencije, propisanoj Odlukom o naknadama Agencije za nadzor osiguranja (Sl. list Crne Gore, br. 26/15 od 26.05.2015 i 38/15 od 17.07.2015), izvršena je procjena prihoda Agencije za 2019. godinu, tako da su po osnovu godišnje naknade za vršenje nadzora, planirani prihodi u iznosu od 835.457 eura.

Pri planiranju prihoda u obzir su uzete i procjene prihoda od ostalih naknada, na osnovu analize obima aktivnosti ostvarenih prihoda u 2017. i 2018. godini i refundacija, prema kojima su projektovani prihodi po navedenim osnovima u ukupnom iznosu od 66.700 eura

Tabela 1: Struktura planiranih prihoda za period 01.01. – 31.12.2019. godine

PLANIRANI PRIHODI U 2019.	Iznos u EUR
NAKNADA ZA VRŠENJE NADZORA	835.457
0,99% od ukupne fakturisane bruto premije	
OSTALI PRIHODI	66.700

¹ Izvor: Preliminarni podaci o visini bruto fakturisane premije na tržištu osiguranja u Crnoj Gori za period od prvih 6 mjeseci 2018. godine, zvanični podaci za 2017. godinu

PLANIRANI PRIHODI U 2019.	Iznos u EUR
- Naknade za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti	
- Naknade za dozvole za rad,	
- Naknade za davanje saglasnosti i odobrenja	
- Naknade za polaganje stručnih ispita ,	
- Refundacije, i	
- Ostali prihodi	
UKUPNO:	902.157

7. Struktura rashoda

Plan rashoda Agencije u 2019. godini zasnovan je na realno očekivanim troškovima obavljanja redovnih aktivnosti i funkcionisanja Agencije u skladu sa Planom rada za 2019. godinu i utvrđenim obavezama i nadležnostima.

U cilju preciznog planiranja neophodnog iznosa sredstava za finansiranje rada i realizaciju obaveza Agencije u narednoj godini, pojedinačne kategorije rashoda planirane su na osnovu podataka o ostvarenim rashodima prema nivou redovnih aktivnosti iz 2018. godine i pretpostavke racionalnog raspolaganja sredstvima, uz primjenu načela efikasnosti i efektivnosti uz korigovanje za predvidivi nivo promjena za 2019. godinu.

Tekući rashodi planirani su u iznosu od 899.529 eura i sadrže troškove za bruto zarade i naknade, edukaciju, ostala lična primanja, materijal i usluge, tekuće održavanje opreme, troškove za finansiranje stambenog fonda, odnosno za stambena pitanja zaposlenih Agencije i ostale redovne rashode. Izdaci za bruto zarade zaposlenih planirani su u iznosu od 568.329 eura i odnose se na trošak neto zarada zaposlenih, kao troškove za iznos poreza i doprinosa, toplog obroka i regresa za zaposlene u skladu sa primjenjivim zakonskim propisima. Sredstva za nadoknade članova Savjeta su planirana u bruto iznosu od 17.000 eura. Sredstva u iznosu od 66.000 eura su planirana za troškove stručnog usavršavanja, edukacije, obuka i obrazovanja kadrova i saradnje, uključujući troškove službenih putovanja.

Izdaci za materijal i usluge planirani su u iznosu od 105.200 eura i odnose se na sve kategorije materijalnih troškova uključujući troškove materijala, električne energije, telefonskih i poštanskih usluga, usluga održavanja opreme, reprezentacije, troškove članarina propisanih zakonom, kao i ugovorenih usluga (IT usluge, revizorske usluge i dr.). Trošak članarina u međunarodnim organizacijama iznosi 16.400 eura. Trošak amortizacije je planiran u iznosu od 42.100 eura, dok su ostali rashodi planirani u iznosu od 39.900 eura.

Planirani su izdaci za finansiranje stambenog fonda u okviru Agencije, u skladu sa važećim aktima, na nivou od 5% ukupnih procijenjenih prihoda Agencije za 2019. godinu u iznosu od 43.000 eura.

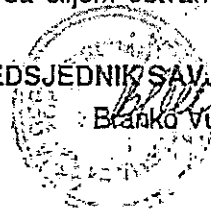
Na osnovu prethodno navedenog, u sljedećoj tabeli daje se pregled planiranih rashoda Agencije za 2019. godinu:

Tabela 2: Struktura planiranih rashoda za period 01.01.- 31.12.2019.godine

PLANIRANI RASHODI U 2019.	Iznos u EUR
TEKUĆI RASHODI	899.529
Neto zarade sa toplim obrokom i regresom za zaposlene	333.006
Porezi i doprinosi na zarade za zaposlene	235.323
Naknade članova Savjeta	17.000
Troškovi edukacije, međunarodne saradnje i službenih putovanja	66.000
Ostala lična primanja	1.600
Trošak članstva u međunarodnim organizacijama (IAIS)	16.400
Rashodi za materijal i usluge	105.200
Trošak amortizacije	42.100
Ostali rashodi	39.900
Trošak za stambenog fonda za pomoć zaposlenima (5% ukupnih ostvarenih prihoda Agencije)	43.000
RASHODI UKUPNO:	899.529
VISAK PRIHODA NAD RASHODIMA	2.628

U skladu sa dosadašnjom praksom, prilikom raspolaganja sredstvima planiranih Finansijskim planom, Agencija će poštovati sve zakonske i druge propise, procedure i zaključene ugovore. U okviru finansijske funkcije, u sprovođenju procedura i donošenju odluka i rješenja Agencija će poštovati principe ekonomičnosti, efikasnosti, efektivnosti, kao i usklađenosti sa primjenjivom regulativom i pravnim sistemom Crne Gore a isključivo sa ciljem ostvarivanja funkcije koja joj je povjerena.

PREDSJEDNIK SAVJETA
Branko Vujdvić

Agencija za nadzor osiguranja - Crna Gora
Insurance Supervision Agency - Montenegro

**PLAN RADA
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
ZA 2019. GODINU**

Podgorica, 26. septembar 2018. godine

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Moskovska 17/A M/C1, 81000 Podgorica

Crna Gora

Tel: +382 20 513 502

Fax: +382 20 513 503

E-mail: agencija@ano.co.me

Web sajt: www.ano.me

SADRŽAJ:

I Uvod.....	4
II Normativne aktivnosti.....	4
III Nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja.....	8
IV Zaštita osiguranika, odnosno korisnika osiguranja.....	12
V Licenciranje subjekata na tržištu osiguranja.....	12
VI Izvještavanje i istraživanje tržišta osiguranja.....	13
VII Razvoj infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta.....	14
VIII Bilateralna i multilateralna saradnja.....	17

I Uvod

Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore (u daljem tekstu: Agencija) je osnovana u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06, 19/07 i „Sl. list CG“ br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13 i 55/16; u daljem tekstu: Zakon), sa ciljem obezbjeđenja adekvatne zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanih na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

Plan rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu sadrži pregled aktivnosti iz nadležnosti Agencije koje će biti usmjerene naročito na:

- ✦ aktivnosti unaprjeđenja regulative za oblast osiguranja koje će se realizovati daljim usklađivanjem crnogorskog zakonodavstva sa pravnim regulativom Evropske Unije;
- ✦ nadzorne aktivnosti koje će se realizovati kontinuiranim nadzorom i kontrolom poslovanja subjekata nadzora putem posrednih i neposrednih kontrola, kao i kontinuiranim unaprjeđenjem metodologije nadzora; pripremnim aktivnostima na izradi metodologije za sprovođenje kvantitativne studije uticaja (QIS) za tržište osiguranja Crne Gore;
- ✦ zaštitu, odnosno sprječavanje ugrožavanja interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja koji će se obezbijediti kroz razmatranje prigovora na rad subjekata nadzora, davanje i objavljivanje tumačenja i mišljenja o primjeni zakonske i podzakonske regulative, upoznavanje javnosti sa novinama u regulativi putem internet stranice i drugih medija;
- ✦ licenciranje subjekata na tržištu osiguranja kroz davanje saglasnosti, dozvola, odobrenja i ovlaštenja na akte i radnje društava za osiguranje, društava za zastupanje i posredovanje u osiguranju i drugih subjekata nadzora, u skladu sa Zakonom;
- ✦ izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja i istraživanja o određenim segmentima tržišta osiguranja;
- ✦ razvojne aktivnosti u dijelu infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta sa fokusom na unaprjeđenje tehničko-tehnološke infrastrukture.

informatičkog sistema Agencije i razvoj stručnih kapaciteta zaposlenih u domenu priprema za transponovanje i primjenu novog koncepta supervizije osiguranja zasnovanog na rizicima, u skladu zahtjevima novog EU ACQUIS-a u oblasti osiguranja;

- ✦ saradnju sa institucijama sistema, drugim nadzornim institucijama i međunarodnim organizacijama iz oblasti osiguranja i
- ✦ učestvovanje u procesu evropskih integracija u dijelu koji se odnosi na djelatnost osiguranja.

Plan rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu je usvojen na 256. sjednici Savjeta Agencije, održanoj dana 26. septembra 2018. godine.

II Normativne aktivnosti

U 2019. godini Agencija za nadzor osiguranja će nastaviti sa aktivnostima na glavnim normativnim zadacima, a to su Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju i Zakon o osiguranju, koji se usklađuje sa regulatornim okvirom Solventnost II.

Aktivnosti na izmjenama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, zvanično su otpočele u 2016. godini. Planirano je da taj zakon do kraja IV kvartala 2018, u skladu sa Programom rada Vlade, bude utvrđen u formi predloga. U januaru 2018. godine tekst je upućen na davanje mišljenja Evropskoj komisiji, koje do dana usvajanja ovog Plana rada nije prispjelo, pa je Agencija u svoje planove za narednu godinu uvrstila i dalje aktivnosti po tom zakonu, koje će imati do završetka procedure usvajanja. Predmet predloženih izmjena su postojeće neusaglašenosti sa direktivom 2009/103/EC, kao i nedostaci u primjeni navedenog zakona koji su uočeni u dosadašnjoj praksi.

U dijelu Zakona o osiguranju (Solventnost II), pomjeranje rokova uslovljeno je kašnjenjem realizacije projekta koji se finansira iz pretprijetnih fondova IPA II, a kroz koji će biti obezbijedena potrebna stručna i tehnička pomoć u ovom domenu. Kako je implementacija projektnih aktivnosti počela u II kvartalu 2018. godine, kasnilo se i sa planiranim početkom rada na samom propisu, pa se stoga očekuje i pomjeranje rokova za završetak istog. Agencija stoga planira da tekst novog Zakona o osiguranju pošalje Ministarstvu finansija na dalju proceduru do 30.04.2019. godine, a svakako učešće Agencije u proceduri po tom zakonu nastavlja se u skladu sa zakonskom procedurom izrade propisa.

U međuvremenu, kao pripremu za prelazak na novi režim supervizije i poslovanja društava za osiguranje, Agencija je već usvojila podzakonske akte u vezi sa prenosom izdvojenih poslova, a usvajanjem pripremnih Smjernica o upravljanju do kraja 2018. godine obezbijediće se osnov za dalje pripreme aktivnosti u dijelu prilagodavanja poslovanja društava za osiguranje u dijelu organizacije, ključnih funkcija i upravljanja rizicima. Kako važeći regulatorni okvir ne omogućava potpunu primjenu načela iz okvira Solventnost II, to primjena ovih smjernica u narednom periodu ne podliježe kaznenoj politici, već

je više usmjerena na olakšavanje priprema za predstojeće izmjene regulative, što je od značaja za domaća društva za osiguranje. U toku naredne godine, a zavisno od raspoloživosti internih kapaciteta shodno ukupnim obavezama Agencije, moguće su i dalje regulatorne aktivnosti Agencije usmjerene na izradu daljih smjernica društvima za osiguranje ili drugim subjektima nadzora.

U vezi sa implementacijom nove direktive o distribuciji proizvoda osiguranja 2016/97/EC (*Insurance mediation directive 2*), čija je primjena planirana za februar 2018. godine u zemljama EU, naknadno pomjerena na oktobar 2018. godine, zbog poteškoća u implementaciji, Agencija će razmotriti stepen i modalitet izmjena koju bi segment zastupanja i posredovanja u osiguranju trebalo da pretrpi u ovoj fazi, budući da je prioritet u dijelu izmjene regulative direktiva Solventnost II. Rok za usaglašavanje sa direktivom 2016/97/EC je u svakom slučaju datum pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Po službenoj dužnosti i po zahtjevima subjekata nadzora i drugih pravnih i fizičkih lica, Agencija će i u narednom periodu planirati aktivnosti u dijelu davanja sugestija i mišljenja u vezi sa primjenom postojeće regulative i slične aktivnosti usmjerene na adekvatnu primjenu propisa u nadležnosti Agencije.

Pored navedenog, kako su u julu 2018. godine stupile na snagu izmjene Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, koji se između ostalog odnosi i na osiguravače i zastupnike/posrednike koji se bave životnim osiguranjem, Agencija ima i obavezu usaglašavanja važećih Smjernica kojima se bliže uređuju pitanja identifikacije, pregleda i praćenja klijenata u životnom osiguranju. Imajući u vidu da je postojeće resurse nužno usmjeriti na prioritetne aktivnosti, to će shodno dinamici usvajanja izmjena Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, biti potrebno uskladiti i postojeće smjernice sa novim zakonskim odredbama. I u ovom dijelu Agencija očekuje pomoć kroz IPA II projekat, budući da je jedan segment tog projekta usmjeren na pomoć regulatorima finansijskog tržišta radi unaprjeđenja aktivnosti na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

U toku 2019. godine, Agencija će planirati i aktivnosti na unaprijeđenju internih akata i procedura, analizirati postojeću regulativu i predlagati odnosno mijenjati istu u skladu sa najboljom praksom.

U dijelu interne organizacije Agencije, u toku 2018. godine Agencija je sprovela opsežne aktivnosti na usaglašavanju internih akata kojima se uređuje poslovanje same Agencije i izvršavanje pojedinih poslova iz nadležnosti Agencije, pogotovu u dijelu sistema upravljanja i bezbjednosti podataka. Te aktivnosti će krajem 2018. godine i u prvoj polovini 2019. godine rezultirati izmjenom odnosno donošenjem dodatnog broja internih procedura koje će dodatno urediti poslovne procese u Agenciji.

III Nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja

Shodno zakonskim ovlaštenjima, Agencija će tokom 2019. godine nadzorne aktivnosti sprovoditi putem: posrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača, ciljnih neposrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje, društava za posredovanje u osiguranju, društava za zastupanje u osiguranju, banaka koje se bave poslovima zastupanja u osiguranju, donošenja mjera nadzora za subjekte kod kojih se utvrde nezakonitosti i nepravilnosti u postupku nadzora, kontinuiranog praćenja realizacije izrečenih mjera nadzora u prethodnom periodu.

Posredne kontrole poslovanja društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača sprovodiće se putem redovne godišnje kontrole poslovanja i putem kvartalnih posrednih kontrola poslovanja. Tokom godine, Agencija će raditi na kontinuiranom unaprijeđenju godišnje posredne kontrole poslovanja u dijelu matrice za ocjenu rizika (rizik osiguranja, tržišni rizik, kreditni rizik, rizik kapitalne podrške i operativni rizik), kao i na pripremnim aktivnostima za uvođenje kvalitativnih procjena rizika. Posredne kontrole poslovanja zasnovane su na izvještajima, obavještenjima i drugim podacima koje subjekti nadzora dostavljaju Agenciji shodno Zakonu i pravilnicima kojima se propisuje sadržina izvještaja, obavještenja i drugih podataka.

Agencija će, o nalazima redovne godišnje posredne kontrole poslovanja društava za osiguranje i Udruženja, sačiniti zapisnik koji će obuhvatiti:

- ✦ izvještaje o posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje koji sadrže: pregled vlasničke i upravljačke strukture, pokazatelje solventnosti i kapitalne adekvatnosti, strukturu bruto tehničkih rezervi, pregled imovine koja služi za pokriće bruto tehničkih rezervi, pokazatelje produkcije, adekvatnosti trošenja premije i operativne profitabilnosti, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultate poslovanja, indikatore ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, pregled nalaza internog revizora društva za osiguranje i status realizacije mjera nadzora izrečenih po osnovu prethodne redovne posredne kontrole;
- ✦ izvještaje o rizicima u poslovanju društava za osiguranje koji sadrže: pregled i ocjenu rizika osiguranja, tržišnog rizika, kreditnog rizika, rizika kapitalne podrške i operativnog rizika;
- ✦ izvještaje o godišnjoj posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje koji sadrže: analizu usklađenosti sadržaja mišljenja ovlaštenog aktuara društva za osiguranje sa regulativom, kontrolu dovoljnosti premije, kontrolu načina obračuna tehničkih rezervi po vrstama tehničkih rezervi i ostvareni rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi;
- ✦ izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma društava koja se bave poslovima životnog osiguranja;
- ✦ izvještaj o posrednoj godišnjoj kontroli poslovanja Udruženja koji sadrži pokazatelje poslovanja Udruženja, Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva i pregled nalaza izvršene revizije finansijskih iskaza Udruženja.

Takode, Agencija će, o nalazima redovnih kvartalnih posrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje i Udruženja, sačiniti zapisnike koji će obuhvatiti:

- ⚡ izvještaje o posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje koji sadrže: pregled vlasničke i upravljačke strukture, pokazatelje solventnosti i kapitalne adekvatnosti, strukturu bruto tehničkih rezervi, pregled imovine koja služi za pokrivenost bruto tehničkih rezervi, pokazatelje produkcije, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultate poslovanja, indikatore ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, pregled nalaza internog revizora društva za osiguranje i status realizacije mjera nadzora izrečenih po osnovu prethodne posredne kontrole;
- ⚡ izvještaje o posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje koji sadrže: analizu usklađenosti sadržaja mišljenja ovlaštenog aktuara društva za osiguranje sa regulativom, kontrolu dovoljnosti premije, kontrolu načina obračuna tehničkih rezervi po vrstama tehničkih rezervi i ostvareni rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi;
- ⚡ izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma društava koja se bave poslovima životnog osiguranja;
- ⚡ izvještaj o posrednoj kontroli poslovanja Udruženja koji sadrži pokazatelje poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

U slučaju da nalazi redovnih posrednih kontrola ukazuju na nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju subjekata nadzora, Agencija će pokrenuti postupke ciljane posredne/neposredne kontrole istih i izreći mjere nadzora u skladu sa Zakonom, uz kontinuirano kontrolu postupanja subjekata nadzora po izrečenim mjerama nadzora.

Shodno operativnom godišnjem planu rada u dijelu neposredne kontrole poslovanja subjekata, Agencija će sprovoditi:

- ⚡ redovnu ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja društava za osiguranje koja će naročito obuhvatiti: informacione sisteme, proces rezervisanja, rješavanja i likvidacije šteta, usklađenost sa propisima koji uređuju oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma;

- ✦ redovnu ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja društava za zastupanje koje će naročito obuhvatiti: kontrolu tehnologije rada u poslovima zastupanja u osiguranju, rezultate u poslovima zastupanja u osiguranju i usklađenost sa regulativom koja uređuje oblast osiguranja i oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- ✦ ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja banaka koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju sa aspekta usklađenosti poslovanja istih sa regulativom koja uređuje oblast zastupanja u osiguranju, tehnologiju rada i rezultate u poslovima zastupanja u osiguranju.

Na osnovu ciljnih neposrednih kontrola, u slučaju da se utvrde određene nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju, Agencija će preduzeti mjere i aktivnosti propisane zakonom i pratiti realizaciju preduzetih mjera.

Tokom 2019. godine, u okviru Twinning projekta za "Podršku regulaciji finansijskih usluga", Agencija će sprovesti pripremne aktivnosti za sprovođenje kvantitativne studije uticaja (QIS), gdje će se uz pomoć eksperata iz Narodne banke Holandije (DNB) i Hrvatske agencije za nadzor finansijskih usluga (HANFA) definisati metodologiju i način sprovođenja ove veoma zahtjevne kvantitativne studije. Navedenom studijom testiraće se spremnost crnogorskih društava za primjenu Solventnosti II i definisaće se eventualne teškoće i problemi sa kojima bi se društva za osiguranje mogla susresti prilikom implementacije izuzetno zahtjevnih kvantitativnih kriterijuma iz direktive Solventnost II (2009/138/EC).

Agencija će i tokom 2019. godine, uzeti učešće na godišnjim redovnim sastancima nadzornih tijela, koji su u organizaciji nadzornog tijela grupe i to za grupacije Uniqa, VIG i Grawe regulator austrijskog finansijskog tržišta (FMA), odnosno za grupacije Sava Re i Triglav slovenačka Agencije za nadzor tržišta osiguranja (AZN), a čija društva posluju na crnogorskom tržištu osiguranja. Navedena saradnja pored redovnog godišnjeg sastanka, podrazumijeva i bilateralne sastanke sa supervizorom grupe, kao i redovno izvještavanje supervizoru grupe o poslovanju društava za osiguranje koja posluju na teritoriji Crne Gore. Ovakav vid nadzorne saradnje predstavlja dobru nadzornu praksu jer je i prilika da se razmijene informacije od značaja za poslovanje društava, zatim o rizicima sa

kojima se društva suočavaju, kao i o promjenama u zakonskoj i podzakonskoj regulativi.

IV Zaštita osiguranika, odnosno korisnika osiguranja

Postupanje po prigovorima osiguranika, korisnika osiguranja i oštećenih lica na rad društava za osiguranje, društava za posredovanje, odnosno zastupanje u osiguranju i agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju, koje se obavljaju u Sektoru za regulativu, licenciranje i ošte poslove, je jedan od najznačajnijih zadataka Agencije, koji podrazumijeva intenzivnu komunikaciju i sa podnosiocima prigovorima i subjektima nadzora.

Pravilnikom o postupku odlučivanja po prigovorima osiguranika i trećih oštećenih lica („Sl. list CG“ br. 38/13) propisan je način postupanja po prigovorima, shodno nadležnostima Agencije, po jednom od dostupnih metoda - analizom ugovora o osiguranju i internih procedura subjekata koji su predmet prigovora, kroz neposredni kontakt sa licima koja imaju primjedbe na poslovanje subjekata na tržištu osiguranja, informisanje pravnih i fizičkih lica o pravima koja su im na raspolaganju u pojedinoj situaciji. Agencija ulaže konstantan napor u dijelu komunikacije sa podnosiocima prigovora, obzirom da je u Crnoj Gori na nivou stanovništva i dalje primjetno relativno slabo poznavanje cilja i svrhe osiguranja i načina poslovanja osiguravača. S tim u vezi, Agencija analizira mogućnosti predviđene zaključenim ugovorom o osiguranju i posreduje u komunikaciji podnosioca prigovora i društva za osiguranje do iscrpljenja svojih nadležnosti, upućujući podnosioca prigovora na propise na kojima se temelji rad društava za osiguranje i na dalje mogućnosti zaštite njihovih prava. Obraćanje Agenciji nije prethodni uslov niti utiče na pravo lica na sudsku zaštitu po svim pitanjima odnosa sa osiguravačima.

Svakako, u određenim slučajevima postupci po prigovorima mogu biti i osnov za pokretanje postupka posredne ili neposredne kontrole, i shodno tome osnov za izricanje mjera nadzora.

Agencija takođe pruža pomoć i drugim državnim institucijama i organima uprave u pogledu pitanja iz oblasti osiguranja, kao i u dijelu izmjena druge regulative, kada takve izmjene obuhvataju pitanja osiguranja.

Kao član Savjeta za zaštitu potrošača, Agencija ima obaveze i u sklopu rada tog Savjeta, najvećim dijelom kroz izradu Strategije zaštite potrošača, Akcionih planova za realizaciju Strategije i periodičnih izvještaja o sprovedenim aktivnostima.

V Licenciranje subjekata na tržištu osiguranja

Shodno Zakonu u osiguranju, Agencija postupa po zahtjevima za izdavanje dozvola za obavljanje pojedinih poslova u okviru djelatnosti osiguranja (osiguranje, reosiguranje, posredovanje odnosno zastupanje u osiguranju i pružanje drugih usluga u osiguranju), zahtjevima za davanje saglasnosti za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju u bankama, kao i za odlučivanje po zahtjevima za dobijanje saglasnosti koje se odnose na organizaciju društava za osiguranje;

- sticanje kvalifikovanog učešća (kada se dostiže ili prelazi 10% učešća u društvu za osiguranje), kao i povećanje nivoa tog učešća - kojim se dostiže ili prelazi 20%, 30%, 50% ili njime jedno društvo stiče 100% učešća u kapitalu ili pravu glasa u drugom društvu;
- imenovanje organa upravljanja - članova odbora direktora, izvršnog direktora, kao i spoljnog revizora.

Statusne promjene su takođe predmet prethodne saglasnosti Agencije, a isto važi i za društva koja bi iz različitih poslovnih razloga odlučila da otpočnu postupak dobrovoljne likvidacije.

Saglasnost Agencije takođe je potrebna i za: izmjene statuta društava, promjenu sjedišta i otvaranje poslovnih jedinica društava za osiguranje.

Agencija sprovodi i aktivnosti licenciranja ovlašćenih zastupnika i posrednika u osiguranju kroz dvije faze: prva, koja podrazumijeva polaganje stručnog ispita i dobijanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, i druga, nakon pribavljanja

potrebne dokumentacije, izdavanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja odnosno posredovanja u osiguranju.

U skladu sa Pravilnikom o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju ("Sl. list CG", br. 047/09, 040/12 i 047/12) Agencija će i u toku 2019. godine, u sklopu redovnih aktivnosti, organizovati dva polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju. Pored ovih rokova, u skladu sa navedenim pravilnikom, moguće je organizovati i vanredne rokove, o čemu odluku donosi Savjet Agencije, po inicijativama upućenim od strane zainteresovanih lica.

VI Izvještavanje i istraživanje tržišta osiguranja

Agencija će u 2019. godini nastaviti sa sprovođenjem kontinuiranih razvojnih aktivnosti na daljem unaprijeđenju postojećeg sistema za prikupljanje, klasifikaciju, obradu i analizu podataka sa tržišta osiguranja, a u cilju stvaranja pretpostavki za razvoj i implementaciju novog informacionog sistema, usklađenog sa zahtijevanim novim evropskim standardima u domenu djelatnosti osiguranja. Prema planiranoj dinamici implementacije projekta iz paketa IPA II Assistance 2014.-2020. koji je predviđen za ovu namjenu, početak aktivnosti na razvoju novog softverskog rješenja se očekuje tokom 2019. godine. Novo softversko rješenje će obezbijediti unaprijeđeni obuhvat, strukturu i kvalitet podataka i informacija društava za osiguranje koji će se prikupljati i analizirati u postupku nadzora, shodno ciljevima za blagovremenu pripremu za usklađivanje standarda izvještavanja u sektoru osiguranja sa pravnom tekovinom Evropske Unije. Poseban izazov će biti nadogradnja informacionih sistema društava za osiguranje i primjena novih stručnih i tehničkih znanja neophodnih za pripremu podataka i izračun relevantnih kategorija u skladu sa novim metodologijama. Sprovođenjem navedenih aktivnosti će se obezbijediti preduslovi za usklađivanje standarda izvještavanja crnogorskog sektora osiguranja sa najboljom praksom i za ispunjavanje zahtjeva iz izuzetno kompleksne regulative u oblasti osiguranja, kao i pratećih obavezujućih implementacionih mjera i novih tehničkih standarda izvještavanja koji su u primjeni u Evropskoj Uniji.

Također, novim rješenjem će se obezbijediti implementacija sofisticiranih tehničkih rješenja koja su neophodna za validaciju i pripremu podataka neophodnih za sprovođenje supervizije zasnovane na rizicima (u XBRL formatu) i za primjenu kompleksne metodologije za kvantifikaciju glavnih pokazatelja solventnosti i finansijskog stanja društava za osiguranje, koje proističu iz EU zakonodavstva, u skladu sa zahtjevima Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i penziono osiguranje (EIOPA).

Agencija će u 2019. godini nastaviti redovne aktivnosti na prikupljanju, obradi i analizi relevantnih podataka za potrebe pripreme izvještaja i vršenja posrednog nadzora tržišta osiguranja. Također, Agencija će vršiti analizu relevantnih pokazatelja stanja i trendova na tržištu osiguranja, i sprovoditi istraživanja u određenim segmentima poslovanja subjekata nadzora i tržišta osiguranja u skladu sa unaprijedenim okvirom, uspostavljenim u četvrtom kvartalu 2017. godine. Planirane redovne aktivnosti za 2019. godinu u domenu izvještavanja će obuhvatiti sljedeće aktivnosti:

- ✦ prikupljanje, klasifikaciju, obradu i analizu statističkih i finansijskih podataka koje društva za osiguranje, društva za posredovanje, odnosno za zastupanje u osiguranju i ostali subjekti na tržištu osiguranja u okviru redovnog izvještavanja dostavljaju Agenciji na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou, u skladu sa novim unaprijedenim podzakonskim okvirom;
- ✦ pripremu i objavljivanje mjesečnih izvještaja, u unaprijedenoj xls. formi, koja sadrži sljedeće: podatke o visini bruto fakturisane premije strukturirane prema vrstama osiguranja i tržišnom učešću društava za osiguranje u ukupnoj premiji; podatke o broju osiguranja po vrstama osiguranja; ukupnom broju šteta; broju i iznosu riješenih šteta prikazanim po vrstama osiguranja;
- ✦ pripremu i objavljivanje kvartalnih izvještaja, u unaprijedenoj xls. formi, koja obuhvata: spisak društava za osiguranje, podatke o visini bruto fakturisane premije, tržišnom učešću društava za osiguranje u ukupnoj premiji, visini zaradene bruto premije, visini aktive sa udjelom u ukupnoj aktivi kao i rezultate poslovanja po društvima za osiguranje. Dalje, izvještaj sadrži i strukturu i visinu kumulativne aktive i pasive, bruto fakturisanu premiju i zaradenu bruto premiju po vrstama osiguranja, kao i broj i iznos riješenih

šteta po vrstama osiguranja; podatke o učesnicima na tržištu osiguranja, visini akcijskog kapitala društava za osiguranje, strukturi i visini bruto premije po grupama i vrstama osiguranja kao i po društvima, stepenu koncentracije na tržištu osiguranja, strukturi aktive i pasive na nivou cjelokupnog tržišta, visini i strukturi tehničkih rezervi na nivou tržišta, strukturi deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi po osnovnim kategorijama aktive bilansa stanja, adekvatnosti kapitala društava za osiguranje, visini kapitala i garantnog kapitala na nivou tržišta, rezultatu poslovanja društava, kao i o pokazateljima solventnosti, likvidnosti i ažurnosti u rješavanju i isplati šteta društava za osiguranje;

- ↳ pripremu i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore, koji će obuhvatiti analizu najznačajnijih trendova, pokazatelja stanja na tržištu osiguranja, kao i indikatora poslovanja društava za osiguranje;

U Godišnjem izvještaju stanja na tržištu osiguranja posebno će se analizirati pokazatelji tržišta, kao što su bruto fakturisana premija, učešće bruto fakturisane premije u BDP-u (penetracija osiguranja), gustina osiguranja, koncentracija na tržištu osiguranja, učešće bruto fakturisane premije po društvima u ukupnoj bruto premiji, analiza strukture portfelja osiguranja po grupama i vrstama osiguranja kao i po kanalima prodaje osiguranja, analiza strukture aktive i pasive na nivou cjelokupnog tržišta, podaci o visini i strukturi tehničkih rezervi i njihovoj pokrivenosti, adekvatnost kapitala društava za osiguranje, kao i pokazatelji poslovanja kao što su solventnost, reosiguranje, profitabilnost, likvidnost, pokazatelji šteta (ažurnost u rješavanju šteta, kvota šteta i sl.), rezultat poslovanja društava za osiguranje, visinu i strukturu akcijskog kapitala društava za osiguranje, kao i informaciju o najznačajnim pokazateljima poslovanja Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore i stanju Garantnog fonda.

- ↳ prikupljanje i objavljivanje kvartalnih finansijskih iskaza društava za osiguranje (bilans stanja, bilans uspjeha, bilans novčanih tokova i izvještaj o promjenama na kapitalu) u skladu sa Zakonom o računovodstvu;

- prikupljanje i objavljivanje godišnjih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje u skladu sa primjenjivom regulativom;

Agencija će takođe sprovoditi kontinuirane aktivnosti u skladu sa obavezama koje proističu iz članstva u Savjetu za finansijsku stabilnost, a u skladu sa Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost ("Sl.list CG" br.44/10), a koje posebno uključuju:

- prikupljanje, analizu i pripremu kvartalnih izvještaja o statističkim podacima, koji između ostalog obuhvataju podatke o strukturi bruto fakturisane premije, broju osiguranja po vrstama osiguranja, broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja, kao i o finansijskim pokazateljima tržišta osiguranja Crne Gore, o strukturi kapitala i rezervi (sopstvenih izvora sredstava društava) cjelokupnog tržišta osiguranja, strukturi i visini tehničkih rezervi i njihovom deponovanju i ulaganju, obračunu kapitala i procjene adekvatnosti kapitala, solventnosti, likvidnosti, kao i agregatni bilans stanja i bilans uspjeha;
- prikupljanje statističkih podataka, njihovu analizu i pripremu 12 mjesečnih izvještaja o strukturi bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja, broju osiguranja i broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja.

VII Razvoj infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta

Agencija će u 2019. godini, u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima, nastaviti da obezbjeđuje stručno usavršavanje zaposlenih iz oblasti osiguranja, aktuarstva, revizije, računovodstva, informacionih tehnologija. Poseban fokus će biti usmjeren na razvoj stručnih kapaciteta i sticanje specifičnih znanja zaposlenih u Agenciji u domenu transponovanja i primjene nove regulative i standarda Evropske Unije za oblast osiguranja, kroz stručnu razmjenu, kontinuiranu edukaciju i aktivno učešće zaposlenih na seminarima i konferencijama u ovoj oblasti. Dalji razvoj ljudskih resursa u Agenciji kroz nadogradnju profesionalnih i tehničkih znanja koja su neophodna u pogledu rastućih odgovornosti i budućih obaveza svakog nadzornog tijela koje proističu iz

primjene EU zakonodavstva. Obezbjediavanje edukacije koja je neophodna u cilju primjene nove regulative i standarda Evropske Unije za oblast osiguranja su jedan od zahtjeva koji je postavljen od strane institucija Evropske Unije u pogledu pripreme za primjenu izuzetno kompleksne regulative, standarda i smjernica supervizije u oblasti osiguranja. Navedene obaveze su preuzete u okviru Pregovaračkog poglavlja 9 - Finansijske usluge u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji, a podrazumijevaju dugotrajan, izuzetno složen i sveobuhvatan proces usklađivanja.

VIII Bilateralna i multilateralna saradnja

Agencija će obavljati kontinuirane aktivnosti i stručne poslove u domenu bilateralne i multilateralne saradnju u području osiguranja i finansijskih tržišta u cilju implementacije relevantnih standarda i najbolje međunarodne prakse. U 2019. godini će se nastaviti dugogodišnja intezivna saradnja sa supervizorima osiguranja, stručnim tijelima i asocijacijama sa područja regije i Evropske Unije, kao i sa organizacijama i institucijama finansijskog tržišta u Crnoj Gori, u skladu sa obavezama preuzetimi u okviru procesa pristupanja EU, posebno po pitanju poglavlja 9 - Finansijske usluge.

U domenu međunarodne saradnje, nastaviće se dobra praksa kontinuirane saradnje sa drugim supervizorima osiguranja, između ostalog i putem učešća na godišnjim sastancima i u drugim međunarodnim i regionalnim stručnim skupovima. U skladu sa navedenim obavezama planirano je i povećano angazovanje zaposlenih u domenu razmjene stručnih znanja u domenu nove supervizorske prakse i aktivnog učešća u radu nadležnih asocijacija i institucija.

Agencija za nadzor osiguranja će u narednom periodu nastaviti intezivnu saradnju sa nadležnim međunarodnim institucijama, u cilju obezbjediavanja tehničke pomoći, savjetodavnih i ekspertskih misija i obuka koje su neophodne za dalji razvoj i jačanje stručnih kapaciteta Agencije koji je neophodan predušlov za primjenu novog EU regulatornog okvira - Solventnost II.

Agencija će u saradnji sa supervizorima iz finansijskog sektora i Ministarstvom finansija, nastaviti sa započetim aktivnostima na implementaciji projekta

Finansijske usluge: usklađivanje sa EU ACQUIS-om i jačanje kapaciteta supervizora iz instrumenta IPA II Assistance 2014. -2020. U okviru projekta, predviđen je nastavak ekspertske pomoći supervizora sa područja Evropske Unije, odnosno partnerima na projektu (Njemačka, Hrvatska i Holandija), u transponovanju nove evropske legislative u oblasti osiguranja, obezbjeđivanje obuka za zaposlene u domenu primjene novog koncepta i standarda supervizije zasnovanog na rizicima.

Takođe, Agencija će sprovoditi aktivnosti na implementaciji projekta iz paketa predpristupne pomoći IPA II Assistance 2014. -2020. koji obuhvata razvoj, instaliranje specijalizovanog „tailor-made“ softvera za potrebe prikupljanja i analize kompleksnih podataka sa tržišta osiguranja koji su neophodni za sprovođenje supervizije u oblasti osiguranja prema novom EU ACQUIS-u. Novo softversko rješenje treba da bude razvijeno u saradnji sa stručnim kadrovima u Agenciji i da obezbijedi funkcije automatizovanog prikupljanja, procesuiranja i obrade podataka sa tržišta osiguranja u skladu sa propisanim standardima iz legislative Solventnost II i najboljom praksom iz oblasti izvještavanja i supervizije. Novo softversko rješenje treba da obezbijedi platformu za redovno izvještavanje u skladu sa taksonomijama i standardima Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i penziono osiguranje (EIOPA) prema obavezama iz EU ACQUIS-a.

U 2019. godini nastaviće se aktivnosti na pripremi implementacije zajedničkih inicijativa, pripremi strateških dokumenata u domenu ekonomske politike, finansijskog sektora i EU integracija u saradnji sa Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, Centralnom bankom Crne Gore i drugim institucijama kojima je povjerena regulatorna funkcija iz oblasti finansijskih usluga.

Agencija za nadzor osiguranja je prepoznala potrebu planiranja aktivnosti koje bi imale za cilj podizanje nivoa informisanosti, znanja i svijesti javnosti o značaju i potrebama usluga osiguranja, kako bi se doprinijelo daljem rastu i razvoju tržišta osiguranja. Kako je za ovakvu vrstu aktivnosti neophodno pored Agencije za nadzor osiguranja, i učešće društava za osiguranje, Agencija je prema Udruženju osiguravača - Nacionalnom birou osiguravača pokrenula i zvaničnu inicijativu za sagledavanjem potrebe za zajedničkim djelovanjem u ovom pravcu. Agencija je

inicijativom iskazala spremnost da da institucionalni doprinos kroz učešće svojih predstavnika u eventualnom radnom tijelu, kao i spremnost za obezbeđenjem dijela finansijskih sredstava koje su potrebne za realizaciju jednog ovakvog projekta. Dalje aktivnosti po ovom pitanju zavisice od spremnosti društava da zajednički podrže navedenu inicijativu.

PREDSJEDNIK SAVIETA

Branko Vujočić